

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін та іноземних мов

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

С.В. Матвеев

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПОЛІТОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки

перший (бакалаврський)

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

07 «Управління та адміністрування»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми

«Фінанси, банківська справа та страхування»

(найменування освітньої програми)

тип дисципліни

вибіркова дисципліна загальної підготовки

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

ініціали)

(підпис)

О.М. Антонова
(прізвище,

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін та іноземних мов

Протокол №1 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)

В.Ф. Баранівський
(прізвище, ініціали)

Розробник:

Баранівський Василь Федорович, доктор філософських наук, професор

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова дисципліна загальної підготовки

Передумови вивчення навчальної дисципліни: Вивчення дисципліни «Політологія» та проблематика курсу пов'язана з дисциплінами «Філософія», «Соціологія», «Історія України».

Предметом вивчення дисципліни «Політологія» є освоєння базових знань у сфері політики, аналізу політичних систем, державної політики, міжнародних відносин та національної безпеки.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредитів ECTS.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладення навчальної дисципліни «Політологія» є формування у здобувачів освіти із наукового світогляду, виробленню у них активної життєвої позиції, утвердженню високих моральних принципів та ідеалів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Політологія» є набуття та поглиблення політичних знань здобувачами вищої освіти з метою формування їх громадянської позиції, а отже, активізації їх майбутньої участі у процесах вдосконалення політичної системи, застосування демократичних принципів у сфері політики.

2. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Політологія» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та

способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	пз	лаб	с.р		л	сем	пз	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Політологія: її предмет і місце в системі суспільствознавства	8	2	1	-	-	5	8	1	-	-	-	7
Тема 2. Історія світової політичної думки	10	2	1	-	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 3. Історія вітчизняної політичної думки	10	2	1	-	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 4. Сучасні ідейно-політичні течії	10	2	1	-	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 5. Політична влада	12	6	2	-	-	4	12	1	1	-	-	10
Тема 6. Політичні конфлікти та шляхи їх подолання	12	6	2	-	-	4	12	1	-	-	-	11
Тема 7. Особа (особистість) як суб'єкт та об'єкт політики	12	6	2	-	-	4	12	1	-	-	-	11
Разом за змістовим модулем 1	74	26	10	-	-	38	74	7	1	-	-	75
Змістовий модуль 2.												
Тема 8. Політична система суспільства	12	6	2	-	-	4	12	1	1	-	-	10
Тема 9. Держава як інститут політичної системи суспільства	12	6	2	-	-	4	12	1	1	-	-	10
Тема 10. Політичні партії та партійні системи	12	6	2	-	-	4	12	1	1	-	-	10
Тема 11. Політична свідомість та політична культура	10	2	1	-	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 12. Політичне лідерство та політичні еліти	10	2	1	-	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 13. Міжетнічні відносини та етнополітика на сучасному етапі розвитку людства	10	2	1	-	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 14. Світова політика і міжнародні відносини	10	2	1	-	-	7	10	1	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 2	76	26	10	-	-	40	76	7	3	-	-	57
Усього годин	150	52	20	-	-	78	150	14	4	-	-	132

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

Тема 1. Політологія: її предмет і місце в системі суспільствознавства

Політологія як наука і навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет, категорії та функції політології. Роль та значення політології на сучасному етапі розвитку України.

Тема 2. Історія світової політичної думки

Політична думка Стародавнього Сходу, Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Політичні вчення Раннього християнства, Середньовіччя, Нового та Новітнього часу. Виникнення політології як науки про політику, закони та закономірності політичного життя.

Тема 3. Історія вітчизняної політичної думки

Політичні уявлення та доктрини періоду Київської Русі, Галицько-Волинського князівства та Литовсько-Польської держави. Основні напрями української політичної думки середини XVI - поч. XX ст. ст. Формування і розвиток національної політології в Україні.

Тема 4. Сучасні ідейно-політичні течії

Ідеологія як теоретична основа ідейно-політичних течій та рухів. Основні ідейно-політичні течії сучасності. Національна ідея та ідеологія державотворення в Україні.

Тема 5. Політична влада

Природа влади. Основні концепції політичної влади. Способи існування, форми та методи здійснення влади. Зміст концепції поділу влад. Особливості політичної влади в Україні.

Тема 6. Політичні конфлікти та шляхи їх подолання

Поняття політичного конфлікту. Основні методи врегулювання конфліктів. Конфліктологічний підхід до сучасної ситуації в Україні.

Тема 7. Особа (особистість) як суб'єкт та об'єкт політики

Особа (особистість) як первинний суб'єкт та об'єкт суспільства. Політична соціалізація особи (особистості) в умовах сучасної України. Участь особи (особистості) в політичному житті.

Змістовий модуль II.

Тема 8. Політична система суспільства

Сутність політичної системи, її структура та функції. Політичні режими. Місце та роль держави в політичній системі суспільства..

Тема 9. Держава як інститут політичної системи суспільства

Сутність та функції держави. Правова держава. Поняття громадянського суспільства

Тема 10. Політичні партії та партійні системи

Виникнення та типологія політичних партій. Партійні системи. Громадсько-політичні об'єднання та рухи.

Тема 11. Політична свідомість та політична культура

Поняття, структура і формування політичної свідомості. Специфіка і предметне поле політичної психології. Поняття політичної культури

Тема 12. Політичне лідерство та політичні еліти

Поняття політичного лідерства. Типологія політичного лідерства. Поняття «політичні еліти». Типологія політичних еліт.

Тема 13. Міжетнічні відносини та етнополітика на сучасному етапі розвитку людства

Сутність і структура міжетнічних відносин. Етнополітика: сутність, зміст та завдання. Етнополітична реальність сучасної України, цілі та завдання етнополітики української держави.

Тема 14. Світова політика і міжнародні відносини

Зовнішня політика: визначення, функції, засоби реалізації. Проблеми глобального розвитку та їх місце у міжнародних відносинах. Україна – суб'єкт міжнародних відносин.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Політологія: її предмет і місце в системі суспільствознавства	2	1
2	Історія світової політичної думки	2	1
3	Історія вітчизняної політичної думки	2	1
4	Сучасні ідейно-політичні течії	2	1
5	Політична влада	6	1
6	Політичні конфлікти та шляхи їх подолання	6	1
7	Особа (особистість) як суб'єкт та об'єкт політики	6	1
8	Політична система суспільства	6	1
9	Держава як інститут політичної системи суспільства	6	1
10	Політичні партії та партійні системи	6	1
11	Політична свідомість та політична культура	2	1
12	Політичне лідерство та політичні еліти	2	1
13	Міжетнічні відносини та етнополітика на сучасному етапі розвитку людства	2	1
14	Світова політика і міжнародні відносини	2	1
Усього годин		52	14

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин		-	-

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Політологія: її предмет і місце в системі суспільствознавства	1	-
2	Тема 2. Історія світової політичної думки	1	-
3	Тема 3. Історія вітчизняної політичної думки	1	-
4	Тема 4. Сучасні ідейно-політичні течії	1	-
5	Тема 5. Політична влада	2	1
6	Тема 6. Політичні конфлікти та шляхи їх подолання	2	-
7	Тема 7. Особа (особистість) як суб'єкт та об'єкт політики	2	-
8	Тема 8. Політична система суспільства	2	1
9	Тема 9. Держава як інститут політичної системи суспільства	2	1
10	Тема 10. Політичні партії та партійні системи	2	1
11	Тема 11. Політична свідомість та політична культура	1	-
12	Тема 12. Політичне лідерство та політичні еліти	1	-
13	Тема 13. Міжетнічні відносини та етнополітика на сучасному етапі розвитку людства	1	-
14	Тема 14. Світова політика і міжнародні відносини	1	-
Усього годин		20	4

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Політологія: її предмет і місце в системі суспільствознавства	5	7
2	Тема 2. Історія світової політичної думки	7	9
3	Тема 3. Історія вітчизняної політичної думки	7	9
4	Тема 4. Сучасні ідейно-політичні течії	7	9
5	Тема 5. Політична влада	4	10
6	Тема 6. Політичні конфлікти та шляхи їх подолання	4	11
7	Тема 7. Особа (особистість) як суб'єкт та об'єкт політики	4	11
8	Тема 8. Політична система суспільства	4	10
9	Тема 9. Держава як інститут політичної системи суспільства	4	10
10	Тема 10. Політичні партії та партійні системи	4	10
11	Тема 11. Політична свідомість та політична культура	7	9
12	Тема 12. Політичне лідерство та політичні еліти	7	9
13	Тема 13. Міжетнічні відносини та етнополітика на сучасному етапі розвитку людства	7	9
14	Тема 14. Світова політика і міжнародні відносини	7	9
Усього годин		78	132

10. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Політологія як самостійна навчальна дисципліна почала формуватись:

- а) у першій половині XVIII ст.;
- б) на початку XIX ст.;
- в) у другій половині XIX ст.; г) після зруйнування Бастилії.

2. У якій країні була створена перша школа політичної науки:

- а) США;
- б) Німеччина;
- в) Франція;
- г) СРСР.

3. Що є предметом вивчення політології:

- а) політична культура;
- б) держава;
- в) владні відносини;
- г) все вищезгадане.

4. До загальнотеоретичних методів політології належить:

- а) структурно-функціональний;
- б) метод вибіркового дослідження;
- в) експеримент;
- г) приховане спостереження;
- д) все вищезгадане.

5. Політика як соціальне явище і наукове поняття виникла:

- а) в античні часи;
- б) в середні віки;
- в) в епоху Відродження;

г) в період становлення капіталізму.

6. Поняття «політика» у науковий обіг уперше ввів:

- а) Платон;
- б) Цицерон;
- в) Маркс;
- г) Гегель;
- д) Ленін;
- е) Аристотель;
- є) Кант;
- ж) Макіавеллі.

7. Метою політики є:

- а) забезпечення панування одних суспільних груп над іншими;
- б) узгодження соціальних інтересів;
- в) визначення лідера;
- г) на основі спільних інтересів об'єднувати всі верстви суспільства.

8. Автором праці «Хто такі українці і чого вони хочуть» є:

- а) М. Драгоманов;
- б) І. Франко;
- в) М. Грушевський;
- г) М. Костомаров.

9. Що з переліченого є головною та необхідною умовою існування демократичної політичної системи:

- а) виборність органів місцевого самоврядування;
- б) наявність політичних партій;
- в) обмежений в часі мандат на перебуванні при владі;
- г) вибори, які гарантують реальну можливість вибрати серед багатьох кандидатів.

10. Автором системного аналізу політичного життя є:

- а) Г. Алмонд;
- б) Г. Пауел;
- в) М. Вебер;
- г) Т. Марсонс;
- д) У. Мітчел.

11. Політична система України є:

- а) перехідною від закритої до відкритої;
- б) консервативною;
- в) етатизованою;
- г) демократичною;
- д) авторитарною.

12. Демократія характеризується:

- а) участю усіх громадян в управлінні суспільними та державними справами, формуванні органів влади;
- б) підпорядкованістю більшості волі меншості при прийнятті рішень та їх виконанні;
- в) пріоритетом прав держави над правом людини;
- г) формуванням законодавчих органів влади зверху;
- д) наявністю політичного консенсусу.

13. Що є основною функцією законодавчого органу:

- а) контроль за діяльністю виконавчої гілки влади;
- б) інтерпретація законів;
- в) представництво інтересів громадян, що обрали депутатів у законодавчий орган влади;
- г) законодавча діяльність.

14. Формою трансформації недемократичних режимів є :

- а) реформа політичної системи згори;
- б) крах недемократичних режимів, коли вони швидко капітулюють;
- в) поступові реформи, узгоджені з різними політичними силами;
- г) правильним є все вище назване.

15. Політичний режим сучасної України можна охарактеризувати як:

- а) тоталітарний;
- б) авторитарний;
- в) демократичний;
- г) автократичний;
- д) охлократичний;
- е) змішаний.

16. Політична влада включає в себе:

- а) економічну владу;
- б) партійну владу;
- в) владу ідеології;
- г) сімейну владу;
- д) державну владу;
- е) законодавчу владу;
- є) духовну владу;
- ж) виконавчу владу.

17. Найголовнішою ознакою влади є:

- а) контроль над життям людини;
- б) регулювання суспільного виробництва;
- в) узгодження інтересів і дій різних соціальних верств;
- г) насилля;
- д) примус;
- е) панування однієї групи над іншими.

18. Першими в історії політичної думки ідею розподілу влади висловив:

- а) І.Кант;
- б) Ш.-Л. Монтеस्क'є;
- в) Аристотель;
- г) Платон;
- д) А. Августин;
- е) М. Вебер.

19. На думку О.Тоффлера, домінуючим фактором влади є:

- а) насильство;
- б) знання;
- в) багатство.

21. Які можливі наслідки переконливого домінування партії, що знаходиться при владі:

- а) пасивність і розкол політичної опозиції, що відчуває себе безсилою;
- б) єдність опозиції та вибір агресивних форм політичної активності;
- в) виникнення загрози для існування демократичного правопорядку;
- г) усе з наведеного.

22. Які маніпулятивні можливості однопартійної системи:

- а) відсутність реального багатоманіття політичних симпатій у суспільстві;
- б) односторонні переваги в доступі до засобів масової інформації;
- в) домінування силових методів регулювання конфліктів;
- г) усе з наведеного.

23. Які маніпулятивні можливості двопартійної системи:

- а) виборці голосують за одну з провідних партій через небажання безрезультативно витратити свій голос, віддаючи його за нечисленну партію;
- б) виборець голосує за принципом вибору меншого зла із двох можливих;
- в) при збереженні стабільних умов політичного процесу забезпечується зміна інтересів;
- г) ніщо з наведеного.

24. Принципом політичного відчуження є:

- а) членство в політичному об'єднанні;
- б) політичне моралізування;
- в) абсентеїзм;
- г) нонконформізм;
- д) толерантність;
- е) політична соціалізація.

25. Політик, який стверджує, що пересічні члени суспільства повинні підпорядковуватися владі правлячої еліти у зв'язку з її професійною компетентністю, належить до послідовників теорії:

- а) біхевіоризму;
- б) плюралістичної демократії;
- в) егалітаризму;
- г) ні до однієї з наведених.

26. Що з перерахованого характеризує ситуацію «державного перевороту»:

- а) активні протестні дії не задоволених режимом громадян в основному у сільській місцевості;
- б) негативна реакція населення на надмірне використання режимом силових методів примусу;
- в) зміщення із посад глави держави і частини вищих керівників насильницьким шляхом;
- г) все з наведеного.

27. Що є, на Ваш погляд, головною підставою для приналежності до еліти сьогодні:

- а) мужність, відвага;
- б) походження;
- в) видатні здібності, знання;
- г) мудрість;
- д) інше (що саме)?

28. Елітаристи – це прихильники політичної влади:

- а) еліти;
- б) харизматичного лідера;

- в) виборних народних представників;
- г) нікого з названих.

29. Хто виправдовував аморальні й навіть злочинні дії політичного лідера, якщо він мав на меті зберегти правопорядок і державність:

- а) Гоббс;
- б) Макіавеллі;
- в) Ганді;
- г) Ласаль;
- д) Фрейд;
- е) Дюверже.

30. Яке із перелічених сприйняття політики найбільше характерне для громадян України сьогодні?

- а) довірливе;
- б) відчужене;
- в) практичне і раціональне;
- г) цинічне.

31. Процес впровадження політичних цінностей називається:

- а) політичною соціалізацією;
- б) передвиборною агітацією;
- в) культурною інтеграцією особи;
- г) політичною стратифікацією.

32. Яка з ідеологій особливо наголошує на тому, що людина може змінитися під впливом суспільного середовища?

- а) фашизм;
- б) марксистсько-ленінський соціалізм;
- в) консерватизм;
- г) класичний лібералізм.

33. Пропорційна виборча система сприяє:

- а) збереженню існуючої кількості політичних партій;
- б) зменшенню кількості політичних партій;
- в) зростанню кількості політичних партій і об'єднань;
- г) взагалі не впливає на ці процеси.

34. Пріоритетним методом вирішення спірних міжнародних проблем на сьогодні є:

- а) переговори, діалог між конфліктуючими сторонами;
- б) тиск сильнішої сторони з загрозою застосування сили;
- в) втручання третіх країн і світового співтовариства;
- г) ніякий із наведеного.

35. Найрозповсюдженішим механізмом координації зовнішніх відносин між державами є:

- а) організація політичного блоку чи альянсу;
- б) встановлення дипломатичних відносин;
- в) повільна конфронтація;
- г) прикордонний конфлікт.

11. ПИТАННЯ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Політичні ідеї Платона і Аристотеля.

2. Конфуцій про політику, державу і владу.
3. Гоббс і Локк про державу і владу.
4. Політична доктрина Н.Макіавеллі.
5. Політична думка Середньовіччя та Відродження (Августин Блаженний, Ніколло Макіавеллі).
6. Політичні вчення доби Просвітництва.
7. Пам'ятки політичної думи Київської держави («Слово про закон і благодать», «Руська Правда», «Повчання дітям», «Повість минулих літ»).
8. Основні ідеї Кирило-Мефодієвського товариства.
9. Політологічні ідеї М. Костомарова.
10. Політичні погляди І. Франка, В. Винниченка, М. Хвильового.
11. Українська політична думка в період від Люблінської унії до козацько-гетьманської держави (М. Смотрицький, Х. Філарет, І. Вишенський)
12. Політична думка України у козацько-гетьманську добу (П. Могила, Ф. Прокопович, П. Орлик).
13. Націонал-самостійницька (М. Міхновський) та націонал-комуністична (О. Шумський, М. Скрипник, М. Хвильовий) течії в українській політичній думці.
14. Політична доктрина М. Грушевського.
15. Політологічні ідеї В. Липинського.
16. Політологічні ідеї М. Драгоманова.
17. Політичні ідеї Д. Донцова.
18. Конституція П. Орлика: політологічний аналіз.
19. Конституція України про державну владу в нашій країні.
20. Конституція України про зовнішню політику держави.
21. Конституція України про права, свободи та обов'язки людини і громадянина.
22. Влада як явище суспільного життя: основні концепції влади.
23. Громадянське суспільство: сутність, умови та шляхи становлення в Україні.
24. Демократія як форма і спосіб організації суспільного життя.
25. Держава як основний елемент політичної системи, її функції.
26. Консерватизм (неоконсерватизм) як політична течія сучасності.
27. Лібералізм та неолібералізм як політичні течії сучасності.
28. Людина як об'єкт і суб'єкт політики. Політична соціалізація особи.
29. Міжнародна політика, її місце в житті суспільства.
30. Місце і роль громадських організацій та рухів в політичній системі.
31. Місце і роль національних відносин в політичному житті.
32. Національна політика сучасної України: зміст, проблеми і протиріччя та шляхи їх вирішення.
33. Національні інтереси та національна безпека України.
34. Нація як суб'єкт і об'єкт політичних відносин.
35. Об'єкти та суб'єкти політичних відносин. Зростання ролі політики в сучасних умовах.
36. Основні види політичної діяльності.
37. Особа і громадянин. Значення політичних прав і свобод у розвитку людини і суспільства.
38. Політика і релігія в сучасному суспільстві.
39. Політика як сфера суспільної діяльності і як об'єкт дослідження.
40. Політика, її зміст та завдання.
41. Політика: зміст та значення.
42. Політична і державна влада. Органи державної влади в Україні.
43. Політична ідеологія. Основні ідейно-політичні течії сучасності.
44. Політична ідеологія. Роль і значення національно-державницької ідеології в сучасній Україні.
45. Політична конфліктологія: предмет, функції та значення.

46. Політична культура: поняття, структура, функції. Проблеми формування політичної культури в Україні
47. Політична опозиція: місце та роль у політичному житті.
48. Політична свідомість: сутність, типологія, функції.
49. Політична система сучасної України.
50. Політичні режими та їх основні характеристики.
51. Політичні діячі: сутність і типологія.
52. Політологія як наука, її місце в системі гуманітарних наук.
53. Поняття глобальних проблем людства.
54. Поняття і суть політичної системи, її структура.
55. Поняття політичної партії. Партії в сучасній Україні.
56. Поняття, сутність і типологія політичного лідерства.
57. Правова держава: сутність, основні шляхи формування в Україні.
58. Молодіжний рух в Україні.
59. Предмет політології, її методи, функції та структура.
60. Ресурси і джерела влади.
61. Розкрийте суть та призначення української національної ідеї.
62. Світова політика: поняття, суб'єкти, панівні тенденції розвитку.
63. Соціальна політика Української держави щодо молоді та студентства.
64. Становлення політології як науки.
65. Структура та форми політичної діяльності.
66. Сучасний світ та основні тенденції його розвитку.
67. Сучасний соціал-демократизм та його роль в політичному житті.
68. Теорії політичної еліти. Типи еліт у суспільстві.
69. Тероризм – загроза міжнародній безпеці.
70. Участь у виборах як форма політичної діяльності. Види виборчих систем.
71. Форми державного правління та форми державного устрою.
72. Формування громадянина в умовах становлення української держави: проблеми та перспективи.
73. Функції влади та методи її здійснення.
74. Функції політології як науки.
75. Культурно-просвітницька діяльність Петра Могили.

12. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);

- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

13. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Політологія» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.
- для модульного контролю у вигляді письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.
- для підсумкового контролю проведення екзамену або заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).

14. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Політологія» є підсумковий контроль – диференційований залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-40

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.

75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.
60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота														Самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
2	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2			
Модульний контроль 1 - 10							Модульний контроль 2 - 10							10	40	100

Приклад для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

16. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Політологія» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

14. Рекомендована література

Основна

1. Баранівський В.Ф. Політологія [Текст]: підручник / В.Ф. Баранівський; Нац. акад. упр. Київ: НАУ, 2016. 235
2. Баранівський В.Ф. Політологія: курс лекцій. К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2015. 198с. [Електронний ресурс].
3. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. Харків: ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
4. Піча В.М. Політологія: підручник для студ. вищ. закл. освіти / В.М. Піча, Н.М. Хома; за заг. ред. В.М. Пічі. 5-те вид., випр. і допов. Львів: Магнолія, 2017. 304 с.
5. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. К., 2019. 472 с.

Додаткова

1. Абетка української політики: Довідник. К.: Смолоскип, 2001. 328с.
2. Антонюк О.В. Формування етнополітики Української держави: історичні та теоретико-методологічні засади. К.: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 1999. 282 с.
3. Базив Д.П. Геополитическая стратегия Украины. К.: Институт государства и права им. В.М.Корецкого НАН Украины, 2000. 192с.
4. Баранівський В.Ф. Релігія та церква в системі культурологічних та ідеологічних протистоянь сучасної України / Науковий діалог «Схід-Захід» // Матер. 4 всеукр. наук.-практ. конфер. з міжнар. участю. (м. Кам'янець-Подільський, 25 травня 2015р.): у 2-х частинах. Дніпропетровськ: Видавництво «Інновація», 2015. Ч.І. С. 3-6.
5. Баранівський В.Ф. Ідеологія центризму у забезпеченні духовної єдності українців / Науковий діалог «Схід-Захід». Матер. III всеукр. Наук. конфер. з між нар. участю. (м. Кам'янець-Подільський, 7 червня 2014р.): у 4-х частинах. Дніпропетровськ: Видавництво «Інновація», 2014. Ч.І. С. 3-6.
6. Баранівський В.Ф. Ідеології та війни в сучасному світі: огляд актуальних проблем / Науковий журнал «Філософія та політологія в контексті сучасної культури». 2014. Випуск №8, ДНУ ім. Олесея Гончара. С.7-11.
7. Баранівський В.Ф. Концептуальні основи методології прогнозування векторів політичних процесів в Україні / Сучасна українська політика. Спецвипуск: Політична наука в Україні: стан та перспективи розвитку. К.: Вид-во «Центр соціальних комунікацій», 2013. С.107-118.
8. Баранівський В.Ф. Держава та церква в Україні: чи настане гармонія відносин? / Політичний менеджмент, №4 (49), 2011. С.3-7.
9. Баранівський В.Ф. Гуманітарна політика держави: стан та особливості в Збройних Силах України / Вісник НАОУ, №2 (5). К., 2008. С.119-125.

10. Баранівський В.Ф. Вчення Карла Маркса та наслідки спроб його реалізації / Політичний менеджмент, №2(29), Київ, 2008. С.161-166
11. Баранівський В.Ф. Політична культура як основа центризму та єдності в Україні / Сучасна українська політика: політики і політологи про неї. Вип.10. Київ, 2007. С. 51-60.
12. Баранівський В.Ф. Збірник наукових праць: Філософія. Політологія. Освіта і культура. Військова справа. К.: НАОУ, «Міленіум», 2005. 538 с.
13. Баранівський В.Ф. Політологія (навчально-методичний посібник). К., ВНЗ «Національна академія управління», 2001. 53с.
14. Бебик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. К.: МАУП, 2000. 384 с.
15. Бебик В.М., Головатий М.Ф., Ребкало В.А. Політична культура сучасної молоді. К.: Український НДІ проблем молоді, 1996. 112с.
16. Бекешкіна І.Е. Конфліктологічний підхід до сучасної ситуації в Україні. К.: Абрис. 1994. 48 с.
17. Бжезінський З. Велика Шахівниця. Л. Ів-Фр.: Лілея-НВ, 2000. 236с.
18. Брегеда А.Ю. Основи політології: Навч. посіб. К.:Київський національний економічний ун-т, 2000. 310 с.
19. Бубир І.Г., Пушкін В.Ю., Токар В.А., Удод О.А. Політична наука у категоріях, поняттях, схемах та діаграмах: Навч. посіб. К.: Видавництво «Генеза», 1998. 192 с.
20. Бурдяк В.І., Ротар Н.Ю. Політична культура, ідеологія, психологія: Навч. посіб. Чернівці: Рута, 2000. 104 с.
21. Гаджиев КС. Введение в политическую науку. М.: Издательская корпорация «Логос», 1997. 544 с.
22. Гелнер Э. Условия свободы: гражданское общество и его исторические соперники. М.: РОССПЭН, 1995. 293 с.
23. Білорус О.Г., Лук'яненко Д.Г. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія. К.: КНЕУ, 2001. -733 с.
24. Головатий М.Ф. Політична психологія: Навч. посіб. К.: МАУП, 2001. 136с.
25. Головаха Е.И., Бекешкина И.Э., Небоженко В.С. Демократизация общества и развитие личности: от тоталитаризма к демократии. К.: Наук. думка, 1992. 126 с.
26. Горбатенко В.П. Стратегія модернізації суспільства: Україна і світ на зламі тисячоліть. К.: Академія, 1999. 239 с.
27. Гриценко О.М., Шкляр В.І. Преса і політика: проблеми, концепції, досвід. К.: Ін-т журналістики Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка, 2000. 70 с.
28. Декларація про державний суверенітет України: До першої річниці з дня проголошення: 16 липня 5991 р. К: б.в., 1991. б.п.
29. Дікон Б., Холе М., Стабс П. Глобальна соціальна політика: Міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту. К.: Основи, 1999. -346 с.
30. Ерышев А.А. История политических и правовых учений: Учеб. пособ. К.: МАУ, 2001. 152 с.
31. Етнополітична карта світу ХХІ століття: Методичний і предметний коментар. Тернопіль: Мандрівець, 2000. 240 с.
32. Етнополітичний розвиток України: досвід, проблеми, перспективи / Ю. Шаповал, І. Курас, Л. Нагорна та ін. К.: Інститут національних відносин і політології НАН України, 1997. 211 с.
33. Етнос і соціум / Б.В. Попов, В.А. Піддубний, Л.Є. Шкляр. К.: Наук. думка, 1993. 172 с.
34. Картунов О.В. Вступ до етнополітології: Науково-навчальний посіб. К.: Ін-т економіки, управління та господарського права, 1999. 300 с.
35. Касьянов Г. Теорії нації та націоналізму: Монографія. К.: Либідь. 1999. 352 с.
36. Кін Дж. Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення. К.: К.І.С.: Аналітично-дослідницький центр «АНОД», 2000. 191 с.
37. Конституція України, прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року.

К.: Парламентське вид-во, 1996. 95с.

38. Конституції нових держав Європи та Азії / Упор.: С. Головатий. К.: Право, 1996. 544 с.

39. Концепція (основы государственной политики) національної безпеки України//Зеркало недели, 18 января 1997 г.

40. Коцур А.Л. Ідея державності в історичній думці та суспільно-політичному житті України кінця XVIII-поч. XX ст.-Чернівці: Золоті литаври, 2000. 423 с.

41. Кресіна І. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: (Етнополітологічний аналіз): Монографія. К.: Вища шк., 1998. 392с.

42. Кухта Б.П., Теплоухова Н.Т. Політична еліта і політичне лідерство. Львів: Ін-т внутрішніх справ, 1995. 199 с.

43. Литвиненко О.В., Бінько І.Ф., Потіха В.М. Інформаційний простір як чинник забезпечення національних інтересів України. К.: Чорнобильінтерінформ, 1998. 48с.

44. Мармазов В.Є., Піляєв І.С. Україна в політико-правовому просторі Ради Європи: Досвід і проблеми. К.: Вентурі, 1999. 399 с.

45. Матвієнко В.Я. Соціальні технології: Навч. посіб. К.: Українські пропілеї, 2001. 446 с.

46. Мигул І. Політичні ідеології: порівняльний аналіз. К.: Фонд «Українська перспектива», 1997. 52 с.

47. Михальченко Н.И. Украинская региональная цивилизация: прошлое, настоящее, будущее. Монография. К.: ИПиЭНИ имени И.Ф. Кураса НАН Украины, 2013. 340с.

48. Михальченко Н. Украинское общество: трансформация, модернизация или лимитроф Европы. К.: Ин-т высшей школы, 2001. 440 с.

49. Національна держава: національний і наднаціональний виміри / Ю. Римаренко, Д. Білий, В.Ігнатів та ін. К.: Донеччина; Донецьк, 1998. 255 с.

50. Национальная безопасность стран переходного периода. К.: Наук. думка, 1996. 298 с.

51. Нагорна Л.П. Політична культура українського народу: історична ретроспектива і сучасні реалії. К.: Ін-т національних відносин і політології НАН України, 1998. 230 с.

52. Невмержицький Є.В., Шульженко Ф.П. Корупція і національна безпека. К.: Вид. Центр КДЛУ, 2000. 194 с.

53. Нижник Н.Р., Ситник Г.П., Білоус В.Т. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку). К.: Преса України, 2000. 304 с.

54. Павловський М. Стратегія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціологія). К.: Техніка, 2001. 312 с.

55. Перепелиця Г.М. Без'ядерний статус і національна безпека України. К.: Національний ін-т стратегічних досліджень, 1998. 108 с.

56. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / І.Ф. Курас, Ф.М. Рудич, Р.В. Балабан та ін. К.: Парламентське вид-во, 1998. 350 с.

57. Політичні структури та процеси в сучасній Україні (Політологічний аналіз)/Ф.М.Рудич, В.Б.Безверхий, М.Т.Кириченко та ін.; НАН України. Ін-т національних відносин і політології. К.: Наук. думка, 1995. 266 с.

58. Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посіб. для студ. вищих навч. Закладів / В.П.Горбатенко, А.П.Саприкін. Ю.С.Шемшученко та ін. К.: Генеза. 1997. 395 с.

59. Політологія: Історія та методологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/За ред. Ф.М. Кирилюка. К.: «Здоров'я», 2000. 632 с.

60. Колодій А., Харченко В., Климанська Л., Космина Я. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ельга-Н, Ніка-Центр, 2000. -584 с.

61. Політологія: Навчальний посібник. К.: ВД «Професіонал», 2004. 320с.

62. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Кременя В.Г., Горлача М.І. К.;Харків:Єдинорог, 2001. 640с.

63. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. К: Видавничий центр «Академія», 2001. -528 с.

64. Политология: Учебное пособие для студентов вузов/Под ред. М.В Василика. Спб.: 000 «Издат. Дом «Бизнес-Пресса». 1998. 420 с.

65. Потульницький В. Нариси з української політології (1819-1991). К.: Либідь, 1994. 320 с.
66. Речицкий В. Политологическая активность. Конституционные аспекты. К.: Сфера, 1999. 496 с.
67. Рудич Ф.М. Много ли власти нужно власти? (Украина в контексте трансформации политических систем в странах СНГ и Балтии, Центральной и Восточной Европы). К.: Довіра, 1999. 192 с.
68. Рудич Ф. Політологія: Підручник для студентів вищих навч. закладів. К.: «Либідь», 2006. 478 с.
69. Рябов С.Г. Державна влада: проблеми авторитету і легітимності. К.: Національний ін-т стратегічних досліджень. 1996. 117с.
70. Рябов С.Г., Томенко М.В. Основи теорії політики. К.: Тандем, 1996. 192 с.
71. Рябов С.Г. Політичні вибори. Навч. посіб. К.: Тандем, 1998. 96 с.
72. Рябов С.Г. Політологічна теорія держави. К.: Тандем. 1996. 239с.
73. Рябчук М. Дилеми українського Фауста: громадянське суспільство і «розбудова держави». К.: Критика, 2000. 272 с.
74. Себайн Д., Торсон Т. Історія політичної думки. К.: Основи, 1997.-838 с.
75. Скрипнюк О. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2000. 599 с.
76. Таран В.О. Ідеологія перехідного суспільства (соціально-філософський аналіз ідеологічного процесу в пострадянській Україні). Запоріжжя: Запорізький юридичний ін-т, 2000. 316 с.
77. Тимошенко В.І. Правова держава (теоретико-історичне дослідження). К.: Либідь, 1994. 198 с.
78. Трипольський В.О. Демократія і влада. К.: Парламентське вид-во, 1999. 174 с.
79. Українська національна ідея і сучасність / Під. ред. Г.І. Гончарука. Одеса: АетроПринт, 1999. 256 с.
80. Шевченко В.О., Іващенко М.М. Концепція національних інтересів України. К.: Слов'янський світ, 1996. 64 с.
81. Шкляр В. Преса і політика: проблеми, концепції, досвід. К.: Інститут журналістики Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка, 2000. 70 с.
82. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник / П.П.Шляхтун. К.: Центр учбової літератури, 2010. 472с.
83. Шульженко Ф.П., Андрусак Т.Г. Історія політичних і правових вчень: Навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2001. -304 с.
84. Щедрова Г.П. Громадянське суспільство, правова держава і політична свідомість громадян, К.: Східнослов'янський державний ун-т, 1994. 113 с.
85. Яблонський В., Латко Я. Сучасні політичні партії України: Політикам і початківцям. К.: Альтерпрес, 1999. 227 с